

Poul Ruders: Concerto in Pieces er et bestillingsværk fra BBC i anledning af 300-året 1995 for Henry Purcells død og 50-året 1996 for Benjamin Brittens 'Young Person's Guide to the Orchestra'.

Poul Ruders siger: Min første reaktion på bestillingen var blandet. På den ene side var jeg naturligvis meget beæret over, som ikke-englænder at være blevet udvalgt, på den anden side var jeg lidt forskrækket ved udsigten til at skulle forholde mig til sådan et par koryfæer fra en musikalsk tradition, som ikke var min egen. Én ting var dog givet fra begyndelsen: Hvis jeg ønskede at komme fra dette vovestykke med skindet på næsen, så måtte jeg vælge et Purcell-tema så forskelligt som muligt fra det tema, som Britten valgte til 'Young Persons Guide ...'. Jeg besluttede derfor at bruge det hurtige og swingende 'Ho-Ho-Ho-heksekor' fra 2. akt af 'Dido og Aeneas'.

Det originale 4-stemmige kor dukker op i sin helhed i **indledningen**; det er ultrakort (5 takter, ca. 10 sek.), men følger med over i **variation 1**, og begge dele er komponeret for fuldt orkester. Ruders lægger vægt på at belyse forskellige kombinationer af instrumenter – orkestrets mange ansigter – i stedet for bare at præsentere instrumenterne hver for sig.

Variation 2 – en sats, der organisk vokser ud af den forrige – viser hvordan forskellige instrumenter 'tager over efter hinanden' hovedsagelig for at løse problemer, der har med vejtrækning at gøre eller for at give de forskellige musikere en lille pause i teknisk og fysisk krævende passager.

Variation 3 sætter denne teknik på spidsen, idet melodien opdeles i få toner (2-3) til hvert instrument!

Variation 4 er et bluesagtigt recitativ for altsaxofon og tyste, opdeltte strygere, krydret med synthesizer, fløjter og horn. Rørklokker og gongs sænkes ned i vandbaljer, hvorved tonerne stiger og falder (se bagerst i orkestret)

Variation 5 er den første variation, hvor et enkelt instrument, tubaen, løber med opmærksomheden. Og således går det videre med nye variationer og ideer indtil den afsluttende **10. variation**: Finale Fugato, en enorm pulserende minimalistisk fuga over en 'fortættet' version af det originale heksekor for fuldt orkester. Mod slutningen spiller horn og basuner Purcells tema unisont tværs gennem det omgivende orkestrets malstrøm. Hele værket varer knap 20 minutter.

Concerto in Pieces fungerer både som et levende orkesterstykke og som pædagogisk introduktion til instrumenterne i et moderne symfoniorkester. Bogen "Orkesterets verden", der er udgivet på dansk på Høst og Søns forlag 1996, tager udgangspunkt i Poul Ruders orkesterværk, der medfølger på CD.

* * *

Beethovens Tripelkoncert er et unikt Beethoven-værk i sin art, indsmigrende intim kammermusik – en fortrolig dialog mellem 3 solister – nænsomt understøttet og forstørret af orkestrets akkompagnement.

Overfor den friske indledende **Allegro** står den klangligt farverige **Largo** med de mest gribende melodiske partier, man kan tænke sig hos Beethoven. Skønt satsen er kort, ligger værkets tyngdepunkt her. I den fyrige slutsats **Rondo alla Polacca** (runddans i polsk stil) møder vi både det virtuose, det musikalsk dansende og det kammermusikalske.

* * *

Brahms 1. symfoni blev af dirigenten Hans von Bülow kaldt for 'den tiende'. Dermed ville han signalere, at værket på fuldgyltig måde fortsætter den store tradition som Beethoven skabte med sine ni symfonier. I sin karakter kan Brahms' 1. symfoni da også siges at være beslægtet med Beethovens 5. Brahms arbejdede på sin første symfoni i 20 år, før han af respekt for Beethoven og den krævende symfoniform kunne gøre sig færdig med den. Da var han 43 år og på højden af sin karriere. Undervejs i denne proces havde han dog prøvet kræfter med symfoniorkestret i Haydn-variationerne, Requiem, 1. klaverkoncert og en række serenader.

Brahms' symfoni bærer alle den romantiske stils kendetegn. Hvor Beethoven gennem store former skaber det entydigt monumentale, trænger Brahms søgende ned i de sjælelige dybder. De fineste nuancer, alle afskygninger af lys og mørke afsøger han.

1. sats Allegro (un poco sostenuto) er til bristepunktet fyldt med Beethovens patos. Slægtskabet mellem satsens motiver er så tæt som muligt, nemlig kun to melodiske bevægelser: en stigende eller faldende kromatisk bevægelse og treklangsbevægelse. Allerede i den langsomme indledning anes disse ideer ved en samtidig stigende og faldende kromatisk linie over paukens ildevarslende dump. Denne indledning dukker op igen ved begyndelsen af sidste sats.

2. sats Andante sostenuto. Uroen fra første sats klinger efterhånden af, og der breder sig en stemning af overjordisk fred.

3. sats Un poco allegretto. På dette sted i symfonien ville man hos Beethoven typisk finde en djærv scherzo. Men her går Brahms sine egne veje og maler med varmt strømmende toner. Ind imellem dukker der dog foruroligende mindelser op om førstesatsen.

4. sats Adagio – Andante – Allegro står som symfoniens tyngdepunkt. Satsen gennemløber endnu engang den tragiske rugende spænding fra førstesatsen, men lyset bryder omsider frem i et strålende horn tema fuldt af håb, fortrøstning og glæde. Man kommer uvilkårlig til at tænke på slutningen af Beethovens 9. symfoni med 'Ode an die Freude', hvilket Brahms også straks efter uropførelsen fik stukket i næsen. Dette affærdigede han brysk med bemærkningen: "Ja, det kan ethvert æsel jo høre!" Det er som om Brahms måtte komponere Beethoven "ud af kroppen", inden han kunne komme videre på egne præmisser i den lyse 2. symfoni.

Musikforeningen har med tak modtaget særlig støtte fra Musikaktionæerne og Spar Nord fonden til denne koncert.

Vi gør opmærksom på, at det pga. indtrufne omstændigheder har været nødvendigt at ændre nogle af datoerne i Musikforeningens oprindelige sæsonprogram. Man bedes derfor notere sig følgende:

Vilde Frang og Jens Elvekjær spiller
mandag den 26. november kl. 19.30

Claus Ettrup Larsen og Arne Jørgen Fæø spiller
torsdag den 7. februar kl. 19.30

Kroger-kvartetten spiller **søndag den 27. april kl. 15**

Torsdag den 13. september 2007 kl. 19.30

AALBORG SYMFONIORKESTER

dirigent: Matthias Aeschbacher

solister: **Trio con Brio:**

Soo-Jin Hong, violin

Soo-Kyung Hong, cello

Jens Elvekjær, klaver

PROGRAM

Poul Ruders: Concerto in Pieces
(1949 -)

Ludwig van Beethoven: Tripelkoncert
(1770 – 1827)

PAUSE

Johannes Brahms: Symfoni nr. 1
(1833 – 1897)